

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI
1.2 Facultatea	ISTORIE SI FILOSOFIE
1.3 Departamentul	FILOSOFIE
1.4 Domeniul de studii	FILOSOFIE
1.5 Ciclul de studii	MASTERAT
1.6 Programul de studiu / Calificarea	FILOSOFIE, CULTURA, COMUNICARE / MASTER IN FILOSOFIE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei		FILOSOFIE SI DREPTURILE OMULUI							
2.2 Titularul activităților de curs			Conf. dr. Ciprian Mihali						
2.3 Titularul activităților de seminar			Conf. dr. Ciprian Mihali						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Opt.		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					28
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		70 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		56 fiz. /154 conv.			
3.9 Numărul de credite		8			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de număr minim de prezențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Activitatea la seminar este obligatorie. Seminarele pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	C3.1 Identificarea specificului analizei filosofice-fenomenologice a dreptului (lege, drept, dreptate și actul de a judeca) C3.2 Explicarea și interpretarea unor fenomene politico-juridice din lumea contemporană (drepturile omului, suveranitate, stat de drept, stare de excepție) C3.4 Evaluarea critică și constructivă a diferitelor perspective filosofice asupra dreptului și statului C3.5 Formularea unei ipoteze filosofice, cu un nivel ridicat de complexitate, într-o disciplină filosofică specifică programului C6.2 Identificarea, interpretarea și respectarea - în context profesional și în viața cotidiană - a diferențelor culturale; recunoașterea pluralismului cultural și politic, specific democrației C6.3 Aplicarea tehnicilor adecvate de rezolvare a unor probleme interumane și interculturale noi (gestionarea situațiilor de criză, negocierea și medierea conflictelor, justificare, consiliere etică și filosofică)
Competențe transversale	• CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad ridicat de dificultate în vederea soluționării lor eficiente • CT. 2. Gestionarea de activități sau proiecte profesionale complexe, prin asumarea responsabilității în luarea deciziilor într-o echipă multidisciplinară • CT3 Autogestionarea activităților de dezvoltare profesională proprie și exersarea autonomiei personale în condiții de studiu și de muncă imprevizibile

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul tratează câteva din chestiunile fundamentale ale filosofiei politice moderne și contemporane, din prisma conceptului de drepturi ale omului. Aceste chestiuni vor fi abordate din perspectiva raporturilor istorice care pot fi degajate în societatea modernă, societăți organizate politic în regimuri ale suveranității și care se transformă astăzi sub presiunea mondială a politicilor securitare. Drepturile omului, născute ca declarație și exigență în statul-națiune suveran, suportă astăzi modulări care obligă la o interogare nu numai a fundamentelor lor teoretice, ci și a respectării, dar și a instrumentalizării lor în societățile contemporane.
7.2 Obiectivele specifice	Pe parcursul cursului urmarim sa dezvoltam: - formarea unei raportari constiente si responsabile - in context profesional si in viata cotidiana - la diferentele politice și la culturile juridice; - o valorizare pozitiva a pluralismului politic și juridic specific democratiei; - abilitatea de a comunica oral si in scris limba romana si cel puțin într-o limba straina, utilizind corect terminologia si demersurile specifice filosofiei politice și juridice. De asemenea, studentul va putea: - utiliza in mod adecvat concepte si demersuri majore din sfera teoriilor filosofie ale politicului și juridicului; - sa înțeleaga, sa compare variatele perspective teoretice despre drepturile omului; sa descrie particularitatile aplicării drepturilor omului în societatea contemporană; - sa înțeleagă si sa descrie particularitățile diferitelor interpretări ale suveranității în teoriile contemporane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1-2. Introducere – Instrumente conceptuale. Declarațiile drepturilor omului din 1789 și 1948. Contextul istoric și filosofic al elaborării lor.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
3. Teorii filosofice ale drepturilor omului.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
4-5. Crizele și criticile drepturilor omului	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
6. Conceptul filosofic de suveranitate.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
7. Conceptul politico-juridic de suveranitate.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
8. Suveranitate și excepție.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
9. Critici ale teoriilor suveraniste.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
10. De la suveranitate la securitate.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
11. Tipuri și mize ale securității în lumea modernă și contemporană.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
12. Securitatea umană – o miză a politicii internaționale actuale. Textele fondatoare ale securității umane.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
13. Critici ale securității umane.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
14. Concluzie: De la starea de război la starea de violență.	-curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	

Bibliografie obligatorie

Declarația drepturilor omului și cetățeanului din 1789

Declarația universală a drepturilor omului din 1948

Libertés fondamentales et droits de l'homme : textes français et internationaux, Montchrestien, Paris, 1999

Human Security Now – raport al Comisiei pentru Securitate Umană a ONU, 2002

La responsabilité de protéger – raport al Comisiei internaționale de intervenție și securitate a statelor, 2005

Giorgio Agamben – *Starea de excepție*, Idea, Cluj, 2007

Giorgio Agamben – *Homo Sacer. Puterea suverană și viața nudă*, Idea, Cluj, 2006

Hannah Arendt – *Originile totalitarismului*, Humanitas, București, 2007

Georges Bataille – *Suveranitatea*, Paralela 45, București

Mireille Delmas-Marty – *Les forces imaginantes du droit. Le relatif et l'universel*, Seuil, Paris, 2005

Jacques Derrida – *Voyous*, Galilée, Paris, 2004

Jacques Derrida, Jürgen Habermas – *Filosofia în vreme de teroare*, Paralela 45, București, 2005

Jacques Derrida – *Deconstrucția politicii*, Idea, Cluj, 2005

Michel Foucault – „Ce sînt Luminile?”, in *Ce este un autor?*, Idea, Cluj, 2005
 Michel Foucault – „Prefață la transgresiune”, in *Theatrum philosophicum*, Casa Cărții de Știință, Cluj, 2001
 Michel Foucault – „Trebuie să apărăm societatea”, Univers, București
 Michel Foucault – *Sécurité, territoire, population*, Seuil/Gallimard, Paris, 2004
 Julien Freund – *L'essence du politique*, Sirey, 1965
 Marcel Gauchet – *La Révolution des droits de l'homme*, Gallimard, Paris, 1989.
 Frédéric Gros – *Etats de violence*, Gallimard, Paris, 2005
 Jürgen Habermas – *Sfera publică și transformarea ei structurală*, Comunicare.ro, București, 2005
 Jürgen Habermas – *Discursul filosofic al modernității*, All, București, 1999
 Claude Lefort – *Essai sur le politique: XIXe-XX-e siècle*, Seuil, Paris, 1986
 Jean-Claude Monod – *Penser l'ennemi, affronter l'exception*, La Découverte, Paris, 2006
 Carl Schmitt – *Teologia politică*, Antet, București, f.a.
 Carl Schmitt – *La notion de politique*, Flammarion, Paris, 1999
 Michel Villey – *Le droit et les droits de l'homme*, PUF, Paris, 1983

Bibliografia suplimentara sau recomandata ca lectură opțională:

Bernard Bourgeois – *Philosophie et droits de l'homme de Kant à Marx*, PUF, Paris, 1990
 Stéphane Chauvier – *Justice et droits à l'échelle globale*, Vrin, Paris, 2006
 Roberto Esposito – *Communitas*, Seuil, Paris, 2000
 François Ewald – *L'Etat-providence*, Grasset, 1986
 Simone Goyard-Fabre – *Les fondements de l'ordre juridique*, PUF, Paris, 1992
 Simone Goyard-Fabre – *Les principes philosophiques du droit politique moderne*, PUF, Paris, 1997
 Agnès Lejbowicz – *Philosophie du droit international*, PUF, Paris, 1999
 Dominique Schnapper – *La communauté des citoyens*, Gallimard, Paris, 1994
 François De Smet – *Les droits de l'homme: origine et aléas d'une idéologie moderne*, Ed. du Cerf, Paris, 2001.
 Alain Supiot – *Homo Juridicus*, Seuil, Paris, 2005
 Michel Tropper – *Pour une théorie juridique de l'Etat*, PUF, Paris, 1994

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Prezentarea disciplinei, obiectivelor, programarea și organizarea activitatilor, prezentarea modalitatilor de evaluare pe parcursul semestrului si finală	- prezentare de referate, participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse	
2. Declarațiile drepturilor omului: analiza si interpretare de text. <i>Bibliografie:</i> <i>Declarația drepturilor omului și cetățeanului din 1789</i> <i>Declarația universală a drepturilor omului din 1948</i> <i>Libertés fondamentales et droits de l'homme : textes français et internationaux</i> , Montchrestien, Paris, 1999	- prezentare de referate, participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse	
3. Analiza si interpretarea unor texte filosofice majore referitoare la drepturile omului. <i>Bibliografie:</i> Immanuel Kant – <i>Ce sînt Luminile?</i> , Paideia, București, 2001 Michel Foucault – „Ce sînt Luminile?”, in <i>Ce este un autor?</i> , Idea, Cluj, 2005 Jürgen Habermas – <i>Discursul filosofic al modernității</i> , All, București, 1999 Marcel Gauchet, <i>La Révolution des droits de l'homme</i> , Gallimard, Paris, 1989. Michel Villey – <i>Le droit et les droits de l'homme</i> , PUF, Paris, 1983	- prezentare de referate, participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse	

4-5. Dezbateri: Drepturile omului: un imperativ sau o ideologie? <i>Bibliografie:</i> Binoche, Bertrand – <i>Critiques des droits de l’homme</i>, PUF, Paris, 1989 Michel Villey – <i>Le droit et les droits de l’homme</i>, PUF, Paris, 1983 Hannah Arendt – <i>Originile totalitarismului</i>, Humanitas, București, 2007 Mireille Delmas-Marty – <i>Les forces imaginantes du droit. Le relatif et l’universel</i>, Seuil, Paris, 2005	- participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse, prezentare de referate	
6. Conceptul filosofic de suveranitate. Analiză de text.	-participare la dezbateri, lectură și analiză de text	
7. Analiza și interpretare de text, dezbateri: Prin ce anume conceptul politico-juridic de suveranitate răspunde transformărilor politice, economice și sociale ale lumii moderne? <i>Bibliografie:</i> Carl Schmitt – <i>Teologia politică</i>, Antet, București, f.a. Carl Schmitt – <i>La notion de politique</i>, Flammarion, Paris, 1999	- prezentare de referate, participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse	
8. Cât de „excepțională” este excepția? Stare normală și stare de excepție <i>Bibliografie:</i> Giorgio Agamben – <i>Starea de excepție</i>, Idea, Cluj, 2007 Giorgio Agamben – <i>Homo Sacer. Puterea suverană și viața nudă</i>, Idea, Cluj, 2006 Jean-Claude Monod – <i>Penser l’ennemi, affronter l’exception</i>, La Découverte, Paris, 2006	-întocmirea unui scurt eseu pe tema excepției și participarea la dezbateri pe baza bibliografiei propuse	
9. Dezbateri: Statul-națiune suveran – apărător sau transgresor al drepturilor omului? <i>Bibliografie:</i> Michel Foucault – „Trebuie să apărăm societatea”, Univers, București, 2001 Jacques Derrida, Jürgen Habermas – <i>Filosofia în vreme de teroare</i>, Paralela 45, București, 2005 Jacques Derrida – <i>Deconstrucția politicii</i>, Idea, Cluj, 2005	- Întocmirea unui studiu-răspuns la tematica seminarului	
10-11. Tipuri și mize ale securității în lumea modernă și contemporană. <i>Bibliografie:</i> Michel Foucault – <i>Sécurité, territoire, population</i>, Seuil/Gallimard, Paris, 2004 Michel Foucault – <i>Nașterea biopoliticii</i>, Idea, Cluj, 2007	- Întocmirea unui studiu documentar pe tematica propusă	
12. Stat și individ în abordările securității umane <i>Bibliografie:</i> <i>Human Security Now</i> – raport al Comisiei pentru Securitate Umană a ONU, 2002 <i>La responsabilité de protéger</i> – raport al Comisiei internaționale de intervenție și securitate a statelor, 2005	Lectura documentelor propuse, prezentarea unor cazuri care impun activarea politicii de securitate umană	
13. Dezbateri: De ce a devenit securitatea umană un imperativ consensual după 11 septembrie 2001? <i>Bibliografie:</i> Revista <i>Esprit</i>, nr. 8-9/2006 – dosarul „Terrorisme et contre-terrorisme: la guerre perpétuelle?”	- participarea la dezbateri cu argumente extrase din textele propuse	
14. Ce este războiul just? <i>Bibliografie:</i> Frédéric Gros – <i>Etats de violence</i>, Gallimard, Paris, 2005 Stéphane Chauvier – <i>Justice et droits à l’échelle globale</i>, Vrin, Paris, 2006 Agnès Lejbowicz – <i>Philosophie du droit international</i>, PUF, Paris, 1999	- întocmirea unui studiu documentar pe tematica propusă	

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „graduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniu; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Eseu academic la sfârșitul semestrului (sesiune)	60% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- însușirea cunoștințelor discutate la seminar; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
	- activitate seminar: participare la dezbateri, prezentare referat; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)		40% din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
• Elaborarea unui eseu academic / studiu de caz, de complexitate ridicată, utilizând metode ale filosofiei și științelor socio-umaniste • Planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii (dezbateri, analiză-comentariu de text, eseu academic) • Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.			

Data completării

.....

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....